

Megjelen minden vasárnap... Előfizetési ára egy évre 5 frt...

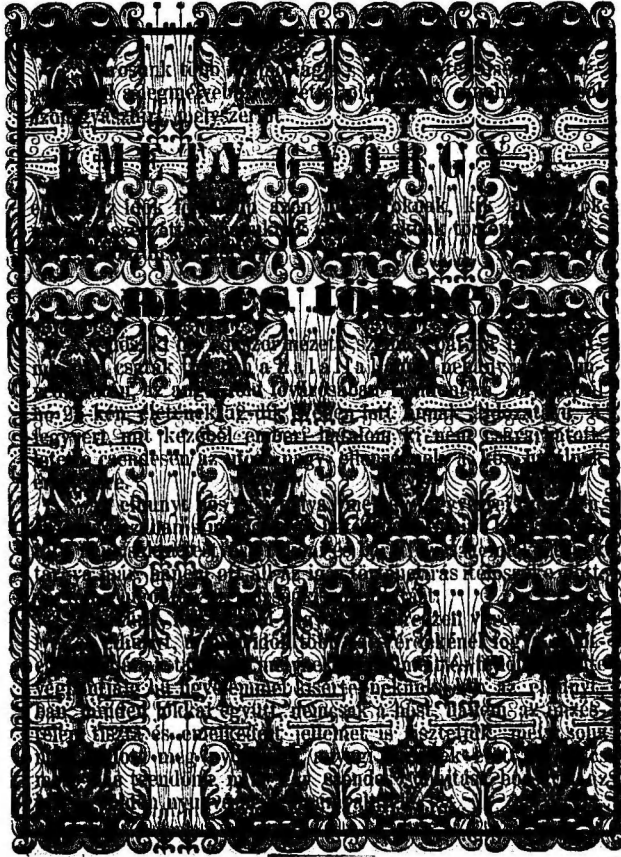
Hirdetési díj: Négyhasábos peti sorát egyszeri hirdetésnél 5 kr...

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes száma ára 15 kr

Lapunk számára külföldi hirdeményeket elfogad: Bécsben: Brauner J. G. Wuchter...

Audlatur et altera pars!

A „Hortobágy“ mult heti számában helyből L. s névjegy alatt a színházi ügyet illetőleg egy cikk jelent meg...

Midőn a kérdéses cikk némely pontjaira, helyreigazító megjegyzésemet, — melyek egyébiránt nem pusztán egyéniek...

A szóban levő cikkben többi közt az áll, hogy Reszler ur bérleti játékkrendje mindig a közönség által ohajtott darabok körül forgott.

Nagyrészen téves állítás s ez állítás ellenkezőjének bebizonyítására mint megtörténtet csak azt hozom fel, hogy külföldön Reszler ur itt működésének első és második évében a téli színházak alatt a közönség részéről leginkább a bérleti játékkrend ellen volt panasz és kifakadás.

árak mellett nézhetett meg s miután ily módon csaknem mindennapivá lett, aztán került a bérleti repertoírba. Innen magyarázható egyrésztől (bár erre más tényezők is folytak be) a közönségnek főleg az újabb időkben a bérletektől lett csaknem általános elidegenedése.

Czikkiró ur továbbá a szerződöttetésekre vonatkozólag azt állítja, hogy minden személyváltoztatás egy-egy új diadala volt a közönség ohajtásának, míg végre azt tapasztalta, hogy a színi személyzet túlnyomó többsége nem egyéb mint a közönség által egyenlően kegyelt, de különböző színű virágok díszes koszoruja.

Hogy a színi személyzet tagjainak legnagyobb része, kivált Reszler ur igazgatásának első és második évében a közönség által kegyelve volt, azt tagadni nem lehet, tudva azt, hogy ekkor még a szerződöttetésekre nézve csakugyan különösebb gond is fordított s ily módon az illető tagok, a közönség kegyelését nagyobbára meg is érdemelték; de ezt a közelebbi évi színházi személyzet nagy részéről éppen nem mondhatni s valamint az első években, — melyet én Reszler ur arany korszakának nevezek — a jobb tagok mellett, a rossz bérleti játékkrend és felémelt árakkal egybekötött gyakori bérletszűnetes előadásokra volt a panasz, ugy az utóbbi időkben a valamivel jobbá vált játékkrend mellett a színi tagok nagyobb része semmi tetszésben nem részesülvén, éppen ellenük volt a közönség részéről élénk és gyakran hallható nehezeltés és kifogás.

Czikkiró ur azt is felemlíti, hogy Reszler ur magának még ott is, ahol nem létezett, színházi közönséget teremtett s mint mondja az új igazgatónak ez egyik legerősebb oldala.

Elismerem magam is és azt hiszem minden elfogulatlan be fogja ismerni, hogy Reszler urnak városunk színügye körül érdemei vannak s érdemeinek egyikeül, melyszerint városunkban rendes színházi közönséget teremtett, szinte bevallom, sőt mint ilyen férfit, magam is nagyra becsülöm; de minden elismerésem, minden nagybecsülésém mellett is engedje czikkiró ur a valót kimondanom, engedje megjegyznem, hogy ő, aki a színházi közönséget teremtette, ugyanazzal egyszerűsággal Saturnus-ként bánt, mert amint teremtette, később ő ugyanazt, mint Saturnus fiait, meg is fojtotta. Épített de rombolt is, mintha csak Voltaire-nek azon elvét, hogy „batir est beau, mais détruire est sublime“ vette volna szinórnmértékül.

Hogy az újabb időkben a közönség meggyérült és csaknem elfogyott — mondhatná valaki — annak nem pusztán Reszler ur az oka, hanem főleg az idők mostohasága.

Az idők mostohasága mindenesetre esőkentő hatással van a színházi közönség létszámára s ezt mint lényeges körülményt magam is számításba veszem, de ki merem mondani, hogy jó tagok, jó játékkrend és mérsékelt árak mellett Debreczenben bármely időben is van közönség; példa erre az inséges év telén a Dalmoky Róza és Rónay-pár szerződöttetési korszaka, mikor különösen a dráma, jó erővel lévén szervezve, a jobb játékkrend és mérsékelt árak mellett folytonosan volt közönség, mihez képest ezen körülményt Reszler urnak jelen alkalommal kiváló figyelmébe ajánlom.

A fentebbi helyreigazítások után megjegyzem még, hogy én ezen dolgokat soha nem hozom szónyegre, ha erre czikkiró ur okot és alkalmat nem nyújtandott; de ily körülmények közt többek felkérésére nyomán tennem kellett azt azért, nehogy a qui tacet, consentit elv nyomán a közönség, czikkiró ur fordításait helyeseknek elismerni láttassék; de tennem kellett ezt mindegyképpen — mint már fenebb is említem — Reszler ur mint állandó színházunk legújabb megválasztott igazgatója s ezzel kapcsolatban a színházi érdekekben és szempontjából; azt remélvén és azon szíjjal meggyőződésben levén tudnillik, hogy ha ezen — egyedül czikkiró ur levalóro tett észrevételek tisztá jókarról és minden személyeskedéstől menten Reszler urnak őszinte de amellott ildomos módonban felleplezettek, ő — feltéve, hogy ő köztünk maradni s városunkban magának jövőt teremtani szándékozik — elég erőlyes leend, éppen most állandó igazgatói pályájának kezdetén, a multakból a jövőre nézve tanulságot me-

riteni, elég eszélyes leend ezt, mint a közönség kebeléből fakadt viszhangot előzékenységgel fogadni s ily módon magát a multak hibáitól jövőre nézve megóvni, miáltal közvetve pedig csak a színügy fogarapodást és lendületet nyerni s épen ez volt egye d ü li célja felszólalásomnak.

Kiss Albert.

Igyekezzünk állattenyésztők lenni.

Déli Mátvás városi állatorvostól.

Ezen lapnak f. évi 12. 13. és 14. számaiban, városunk gazdaközönségének az állattenyésztés terén általok még eddig nagyobb részt gyakorlatba nem vett vegyes állattenyésztési ajánlataim, kiemelve abban a nálunk sokak által gyűlölt birkatenyésztés hasznosságát, összehasonlítva a szarvasmarhatenyésztéssel; iparkodtam megmutatni, hogy az állati erő, zsir, hus stb. szükségait fedező szarvasmarha, ló, sertések gyakorlatban levő tenyésztése mellett, mily szép hasznót adna a gazdának földbirtokához aránylag tenyésztett birkáinak gyapja és báránya; egyszerűsággal megígértem azt is, hogy a vegyes állattenyésztés alapelveit, fontosságához képest terjedelmesen fogom tárgyalni és hogy annak a gazda-közönség minél nagyobb hasznát vehesse, hazánk más vidékein és itt gyűjtött tapasztalataimat hozzácsatolni; mit beváltandó ezen czikkeimmel megkezdtem, mely hogy kimerítő és könnyen érthető legyen, következő beosztás felállítását láttam szükségesnek.

- 1-ször. Előadni az eddig gyakorlatban volt állattenyésztési rendszerünk hiányait és az abból eredt és eredő károkat. 2-ször. Előterjeszteni a helyi viszonyokhoz és körülményekhez leendő legalkalmasabb változtatásokat. 3-ször. Megmutatni azon utakat, melyeken a legjövendőmezőbb állattenyésztés nálunk könnyen előállítható. Ezen három pont bővebb értelmezésénél házi-állataink minden nemének külön tartom tárgyalását, befejezém azt az általánosra vonatkozó a helyi körülmények között általánosan igen szükségesnek látszó korszerű indítványom előterjesztésével. Nehogy a tisztelt olvasó czikkem eljeligéjében „Igyekezzünk állattenyésztők lenni“ megbotránkozzék, azt vélvén, hogy városunk gazda-közönsége eddig is általában véve állattenyésztő volt: szükségesnek tartom kissé értelmezni.

Az állattenyésztő név, városunk gazda-közönségére, általában véve azt, mindeztideig nem illik; nem, mert városunk földmívelő polgárainak az állatok szaporítása és nevelése körüli eljárását tekintve, csak egyedül baromtartó gazdáknak mondhatók, mit eléggé bizonyít az, hogy épen azon pontra, hol az állattenyésztés kezdetét veszi, a nemzésre igen kevés gondot fordítanak, ami erendézve látható, egyedül a cziframénés; de ez sem a gazda-közönség egyes tagjai áldozatkészségének, hanem az ősrégi tanács idős intézkedésének eredménye; tagadhatatlan ugyan, hogy gazdáink általában véve szeretnék a szép lovat, értékes szarvasmarhát, és jófajta sertést, de azért közbs csöddör. bika és kandisznó vételére nem adnának egy fillért; szóval nálunk a gazda-közönségnek nagyobb része oly kurtalátású, hogy zügelődvén adja oda a krajczárt, honnan biztos forint jövedelme van, de az észszerű uton járó állattenyésztő, tudja a példabeszéddet, „hogy amit vetsz, azt aratsz“ örömmel teszi az ilyes kiadást; mert Krisztus példabeszédében is elvettett a талантum attól, aki nem akart vele hasznót fogni. Szégyennel kell nyilvánosságra hoznom, hogy városunkban olyan gyarló, még pedig jómódú gazdák sőt tekintetes urak is találtunk, kik azon nehány krajczárt, mely az ő marhájuk szomját is vízével enyhítő kut javítását illetékét, évről-évre ki nem fizetik, ezáltal a jobbat akavó gazdákat az állattenyésztés előhaladásában akadályozzák, jól tudván azt, hogy aki még csak a kutjavítást krajczárokat sem fizeti meg, hogy fizetné meg a csöddör, bika vagy kandisznó árából rotharantó forintokat.

TÁRCZA.

Tavaszkor.

A bérez napsugárban fődik, Zöld az erdő, szőlő a dal: És hirtelen kebelomból Minden kin, keszve kibál.

A jég omlik, a kő lágyl. És megcsendül valam! Lelkem mélyén — elfeledt dal! Óh, mint vágytam hallani!

A nagy eszmék összehulltak Gondviselés, emberek! Egy fülmire feledtet el Kebeledben zöld berek!

Illatos mezőben feksve Nézem a nagy, kék eget; Hozek istent, mennyt, poklot Végtelen lelkeim felett.

Hajh! hogy a tél eljő ismét, Elpusztul mező, berek, S két talány két fül szivemben: Gondviselés, emberek!

Zilahy Imre.

Spanyolországi levél. *)

Madrid 1864. okt. 15.

Kedves barátom! Mindig késszültem neked a szép Andalusziából írni, hol őt szép hónapot töltöttem, szépet mind hazánk legújabbabb tavaszi napjával fölér. Mindig halaszgattam a levélírást egy napról a másikra, mindig idő idő után mult. Aztán a csavargás időszakára május 10-kán beköszöntvén, akkor már lehetetlen volt levélírással csak gondolni is. Portugáliába és Afrikába átkelőkörözvén, visszajövet Gibraltárban tölték néhány napot s kirándulásokat tettem ma felséges pont-ról. Majd Spanyolország földközi-tengeri városait, a paradicsomi Granadát, Malagát, Lojút, Taent, Dailent, Santa-Cruz, — melyeket ugyan már ismertem — látogattam meg s úgy érkeztem a fővárosba Madridba, honnan e sorokat hozzád intézem.

Utam felső Olaszország több városán a.m. Palma-Nuován, Udinén, Velenczén, Paduán, Veronán, Milánón és Genován keresztül Marselliba vezetett, hol spanyol hajóra váltam. Innen távozna, Barcelonát, Valenciát, Carthagénát, Ameriát, Malagát stb. érintém, míg Sevillába érkeztem, hol első gondom volt, magamat a sevillai borbély által megborítottatni.

E város igen érdekes. 711-től 1248-ig a régi arab királyok székhelye volt. Oda építették minaret-nek a gyönyörű Giralidát, mely korában epochát csinált, annyival inkább, mert Huevor az alghera föltalálója építte, de mely később a keresztény pogányok által 100 labbat kitöltötött. Azonban e földélek, földrengés által még azon évben leomlott pompás talajjáról, (mert az arab építmény megmaradt). Ismét felépítették, hogyére a hit szobra emeltetvén, aranyozott lemezből, melynek zászlója vitorláit szolgált.

A művés szépségű Alkazár minden emberlát meglep. Itt látkak

*) E levelet K. S. ur szívességből, — mint kihívó e sorok írték, — azon reményben közölik, hogy művész hazánknak e távolról kelt sorai olvasóinkat érdekelné fogja. Szerk.

az arab királyok a Quadaiquivir partján, mely a mi Titankhok sokban hasonlít: sikon csavargás az atlanti oceánba omlik San Lucar de Barrameda mellett, hol nagy rakott hajóval Sevilláig mehet, minthogy a folyónak, épen mint a Scheldének ár és apályá van a tengerrel egyetemben.

Casa de Pilatus, Cartuja, Lonja, Triana érdekes megnevezni való helyek, azoktól a székesegyház és muzeum, hol Murillo-ink gyönyörű művel láthatók.

Sevillából Cordovába is átnétem. Ennek temploma valóba arab művet volt s meglepő tekintetet nyújt s bár a középe csupak egy barokk szanctuariumot, de azon helye hol a koránt tartották (Mierab) oly valami szép, a vonal ellentétel oly tökéletesek, hogy tovább nem mehet az ész. — Haragudott V. Károly, hogy a papok 82 oszlopot kivettek a szanctuarium végett.

Alcala de Quadaira arab várom, 2 és fél órányira Sevillától. Nevezetes itt egy — arabok által készült földalatti malom, mely maig is öröl.

Sevillából Xeresbe, onnan Puerto de Santa Maria, Puerto Real, Puerto San Fernandon, Cadixba mentem vasúton, hol pár napot kello várom a Portugáliába evező hajóra. 30 óra alatt Lisabonba érkeztem. Emelet szebb fekvésű várost még nem láttam; nagy kiterjedésű hely a Tajo (Tézso) torkolatján. Három órányira, gránit sziklakon fekszik Cíntra: a hogy ormán Castello de la Penha, körülte hájos kert, melyet Don Fernando király maga rendezett; az abban levő plántákat, vagy magban, vagy csemetékben szerzte és pontosítá össze a viláig minden részéből, e regényes helyen.

A korthen volt találkozásom ő felségével Don Fernando királylyal, hon 3 anyja Koháry leány volt. Velem, ottlétem alatt mindig magyarral beszélt a király. Szép, magas, fértas alak, talán egy fejjel magasabb nálam: erős, vállas, eszontos; orra szépen idomult; teljes hozzászokással a Koháry típusra emelkedtetelt; uszgyójtát gr. Koháry István a mult évben másoltam a Koburgok számára a pesti muzeumban.

Cíntra ormáról az atlanti oceánra, a Tajo torkolatjára gyönyörű kilátás van. Eláthatni innen Lisabonig és messze-messze Batremaduráig. Ez egy pontrol 110 helyeegré számított még. — A királynak

Minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 Ft., fél évre 3 Ft.
Külföldi előfizetési ára
10 Ft., 6 Ft., 5 Ft., 4 Ft., 3 Ft.,
2 Ft., 1 Ft., 50 kr.
Közvetítés és kiadások
díjaztatást a postai
úton. Csak a hazai
postán.

Indítási díj:
Négyhatszöt forint és öt
egyszeri hirdetésnél 5 kr.,
háromszornál 4 kr., több-
szornél vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámlás.

HORTOBÁGY.

Egyes száma ára 15 kr
Lapunk számára
külföldi kúrtmányeket
elfogad: Bécsben:
Brauner J. G., Wächter
könyvkereskedés. Op-
pelik A., Hassenstein és
Vogler. M. Frank.
Győrben: Molin Ottó
Jaeger könyvkereskedé-
se. G. L. Daube és Társ-
sa. Hamburgban: A.
Hassentein és Vogler.
Párisban: Havassy,
Knöke, Berlinben:
Goldberger A. T.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Városunk több kitünő tagja s összes értelemisége kétsz-
gen kívül a legmélyebb részvétellel olvasandja e néhány sorból
azon gyászírt, melyszerint

KMETY GYÖRGY, —

egyike az idők folyamán azon magyaroknak, kik a harezok
mezején szerettek magunknak és hazájoknak történelmi érte-
ket és örök dicsőséget, —

nincs többé!

A hős, ki oly sokszor nézett szembe bátran és diadal-
masan a csaták tüzeiben a halállal, most néhány napi szen-
vedés után, az angol föld fővárosában Londonban, folyó ápril
hó 25-én, életének 52-dik évében lett annak áldoztatva. A
fegyvert, mit kezébe emberi hatalom ki nem csavarhatott,
letette csendesen az utolsó nagy ellenségnek a köz halálnak
értécsérése.

Az elhunyt hős és a pálya, melyet fegyverrel kezében,
és fideszében s majd annak határain túl, mint bujdosó fut-
tot, nemcsak a testvérei, rokoni és baráti visszaemlékezésnek
bárgya már, hanem ott áll az igaz történetírás ítélszavára előtt,
várva nyugodtan az igazságszolgáltatást.

Nekünk, kik lakosai vagyunk Debreczen városnak, me-
lyet az elhunyt, a mult idők több édes érdekéknél fogva mint-
egy hazájának tartott s melynek küzdelmeit és fejedését élte
végpontjáig há figyelemmel kísérte, nekünk, kik az elhunyt-
ban, minden jókai együtt, nemcsak a hóst, hanem az önzés-
telen, tisztá és emelkedett jellemet is tiszteljük, mely soha
nem hajlott meg nyomorult anyagi érdekek előtt, — nincs
most más teendőnk, mint egy csendes sóhaját bocsátani az
idegen földön nyugvó nemes harnak felé.

Andiatur et altera pars!

A „Hortobágy“ mult heti számában helyből L. s név-
jegy alatt a színházi ügyet illetőleg egy cikket jelent meg, mely
többeknél élénk sensációt gerjesztett azon oknál fogva, miután
abban némely színházi dolgok — nem tudni mi okból, vajjon
tudatlanságból, vagy pedig színházunk igazgatója iránti gyón-
gedébb rokonszenvből-e: — nagy részben elferdítettve adat-
nak elő. (???)

Middő a kérdéses cikk némely pontjaira, helyreigazító
megjegyzésemet, — melyek egyébiránt nem pusztán egynéki
— t. szerkesztő ur becses lapjában közleni szerencsém van:
egyidejűleg tájékoztató kijelentem, hogy ezen lépésemnél legke-
vébbé sem elmondási visztegeből teszem és nem is azon in-
dokból, hogy ezáltal akár a tisztelt cikkíró urat, akár pedig
színházunk tisztelt igazgatóját legutóvalabban is sérteni s így
talán velők polemizálni szándékoznám, hanem teszem ezt nin-
denekefelett az igazság és a szinügyi érdekében.

A szöveg levő cikkben többi közt az azt, hogy Reszler
ur bérleti játékrendre mindig a közönség által ahajlott darabok
körül forgott.

Nagyrészen téves állítás s ez állítás ellenkezőjének be-
bizonyítására mint megtörtént csak azt hozom fel, hogy különösen
Reszler ur itt működésének első és második évében a téli szini
idények alatt a közönség részéről leginkább a bérleti játékrend
ellen volt panasz és kifakadás. A bérletekben tudniillik igen
sokszor minden művészi érték nélküli fércművek, selejtes
fordítmányok, ilyenek nemléteiben pedig a közönség által az
unalomig sokszor látott darabok adták. Egy-egy új és jobb
darabot a bérli-közönség többnyire bérletszünetben és felemel-

árak mellett nézhetett meg s miután ily módon csaknem min-
dennapivá lett, aztán került a bérleti repertóirba. Innen magya-
rázható egyrésztől (bár erre más tényezők is voltak) be a köz-
önségnek főleg az újabb időkben a bérletektől lett csaknem
általános elidegenedése.

Czikkíró ur további a szerződésekre vonatkozólag azt
állítja, hogy minden személyváltoztatás egy-egy új diadala volt
a közönség olajtatásának, míg végre azt tapasztalta, hogy a szini
személyzet túlnyomó többsége nem egyéb mint a közönség ál-
tal egyenlően kegyvelt, de különböző színű virágok díszes kos-
zorúja.

Hogy a szini személyzet tagjainak legnagyobb része, kivált
Reszler ur igazgatásának első és második évében a közönség
által kegyelve volt, azt tagadni nem lehet, tudva azt, hogy ekkor
még a szerződésekre nézve csakugyan különösebb gond is
fordítottat s ily módon az illető tagok, a közönség kegyelését
nagyobbára meg is érdemelték; de ezt a közelebbi évi szin-
házi személyzet nagy részéről épen nem mondhatni a valamin
az első években, — melyet én Reszler ur arany korszakának
nevezek — a jobb tagok mellett, a rossz bérleti játékrend és fel-
emelt árakkal egybekötött gyakori bérletszünetes előadásokra
volt a panasz, hogy az utóbbi időkben a valaminél jobbra vált já-
téktrend mellett a szini tagok nagyobbrésze semmi tetszésben
nem részesülvén, épen ellenük volt a közönség részéről élénk és
gyakran hallható neheztelés és kifogás.

Czikkíró ur azt is felelteti, hogy Reszler ur magának még
ott is, ahol nem létezett, színházi közönséget teremtet s mint
mondja az új igazgatónak ez egyik legerősebb oldala.

Elismerem magam is és azt hiszem minden elfogulatlan
be fogja ismerni, hogy Reszler urnak városunk szinügyi körül-
érdemei vannak s érdemeinek egyikeül, melyszerint városunk-
ban rendes színházi közönséget teremtett, szinte bevallom, sőt
mint ilyen férfit, magam is nagyra becsülöm; de minden elis-
merésem, minden nagybecsüléssem mellett is engedje cikzkíró
ur a valót kimondanom, engedje megjegyzem, hogy ő, aki a szin-
házi közönséget teremtette, ugyanazzal egyszersmind Saturnus-
kint bánt, mert amint teremtette, később ő ugyanazt, mint Sat-
urnus fiait, meg is fojtotta. Épített de rombolt is, mintha csak Vol-
taire-nek azon elvét, hogy „batir est beau, mais détruire est sub-
lime“ vette volna zsinórmértékül.

Hogy az újabb időkben a közönség meggyűrült és csak-
nem elogyott — mondhatná valaki — annak nem pusztán
Reszler ur az oka, hanem főleg az idők mostohaasága.

Az idők mostohaasága mindenesetre csökkentő hatással van
a színházi közönség létszámára s ezt mint lényeges körülményt ma-
gam is számításba veszem, de ki merem mondani, hogy jó tagok,
jó játékrend és mérsékelt árak mellett Debreczenben bármely
időben is van közönség; példa erre az inséges év telén a Dalnok
Róza és Rónay-pár szerződöttéi korszaka, mikor különösen a
dráma, jó érökkel lévén szervezve, a jobb játékrend és mérsékelt
árak mellett folytonosan volt közönség, mihez képest ezen körü-
lmény Reszler urnak jelen alkalommal kiváló figyelmébe ajánlom.

A fentebbi helyreigazítások után megjegyzem még, hogy
én ezen dolgokat soha nem hozom színyrege, ha erre cikzkíró
ur okot érvákalmat nem nyújtandozt; de ily körülmények közt
többek felkérése nyomán tennem kellett ezt azért, nehogy a qui
tacet, consentit élv nyomán a közönség, cikzkíró ur ferditéseit
helyesnek elismeri látkasság; de tennem kellett ezt minde-
nekefelett — mint már fentebb is említém — Reszler ur mint
állandó színházunk legújabb megválasztott igazgatója s ezzel
kapcsolatban a szinügyi érdekében és szempontjából; azt remé-
lvén és azon szilárd meggyőződésben levem tudniillik, hogy ha
ezen — egyedül cikzkíró ur leverele tét észrevételét tiszta jóa-
karból és minden személyeskedéstől menten Reszler urnak öszinte
de amellet ildomos modorban fellepleznetek, — feltevé, hogy ő
közintik maradni s városunkban magának jövőt teremteni
szándékozik — elég érlyes leend, épen most állandó igazgatói
pályájának kezdetén, a multakból a jövőre nézve tanulságot me-

riteni, elég észlyes leend ezt, mint a közönség kebeléből fakadt
viszhangot előlélyességgel fogadni s ily módon magat a multak
hibáiból jövőre nézve megóvni, miattal közevetve pedig csak a
szinügyi fog gyarapodást és lendületet nyerni s épen ez volt
egy e dűli c z é l j a felszólalásomnak.

Kiss Albert.

Igyekezünk állattenyésztők lenni.

Delü Mátys városi állatorvostól.

I.

Ezen lapnak f. évi 12. 13. és 14. számaiban, városunk gaz-
daközönségének az állattenyésztés terén általuk még eddig na-
gyobbrészt gyakorlatba nem vett egyes állattenyésztést aján-
lottam, kiemelve abban a nálunk sokak által gyűlölt birka-
tenyésztés hasznosságát, összehasonlítva a szarvasmarhatenyésztés-
szel; iparkodtam megmutatni, hogy az állati erő, zsír, hús stb.
szükségeit fedező szarvasmarha, lé, sertésnek gyakorlatban levő
tenyésztése mellett, mily szép hasznót adna a gazdának földirtó-
kához arnyalag tenyészített birkanak gyapja és báránya; egy-
szermind megígértém azt is, hogy a egyes állattenyésztés alap-
elveit, fontosságát képest terjedelmében fogom tárgyalni és
hogy annak a gazda-közönség minélgyöngyösből hasznát vehesse,
hazánk más vidékein és itt gyűjtött tapasztalataimat hozzácsa-
tolni; mit beváltandó ezen cikkemmel megkezdék, mely hogy
kimerítő és könnyen érthető legyen, következő beosztásiféllátá-
sát láttam szükségesnek.

1-ször. Előadni az eddig gyakorlatban volt állattenyésztési
rendszerünk hiányait és az abból eredt és eredő árákat.

2-ször. Előterjeszteni a helyi viszonyokhoz és körülmé-
nyekhez leendő legalkalmasabb változtatásokat.

3-ször. Megmutatni azon utakat, melyeken a legjövödel-
mezőbb állattenyésztés nálunk könnyen előállítható.

Ezen három pont bővebb értelmezésénél házi-állataink
minden nemének külön tartom tárgyalását, befejezém azt az
általánosra vonatkozó a helyi körülmények között általam igen
szükségesnek létszó korszerű indítványom előterjesztésével.

Nehogy a tisztelt olvasó cikket megjelölésben „Igyekezünk
állattenyésztők lenni“ megbotránkozzék, azt vélném, hogy vá-
rosunk gazda-közönsége eddig is általában véve állattenyésztő
volt: szükségesnek tartom kissé értelmezni.

Az állattenyésztő volt, városunk gazda-közönségére, által-
ban véve azt, mindeztideig nem illik; nem, mert városunk föld-
művelő polgárainak az állatok szaporítása és nevelése körüli el-
járását tekintve, csak egyedül baromtort gazdáknak mondhatók,
mit eléggé bizonyít az, hogy épen azon pontra, ahol az állate-
nyésztés kezdetét veszi, a nemrege igen kevés gondot fordítá-
nak, ami érenszeve látható, egyedül a ciframénnek; de ez sem a
gazda-közönség egyes tagjai áldozatkésztségének, hanem az ő-
regi tudás üdvös elfeledésének eredménye; tagadhatatlan
ugyan, hogy gazdáink általában véve szeretnék a szép lovat, ér-
tekes szarvasmarhát, és jófajta sertést, de azért kevés csodór.
bika és kandiszó vételére nem adnának egy fillért; szóval nál-
unk a gazda-közönségnek nagyobbrésze oly kurtlátásu, hogy
zöngölőva adja oda a krajczárt, honnan biztos forint jövedelme
van, de az észszerű uton járó állattenyésztő, tudja a példabeszé-
det, „hogy amit vetsz, azt aratsz“ örömmel teszi az ilyes ki-
adást; mert Kristus példabeszédében is elvetétek a tálentum
attól, aki nem airt vele hasznót fogni. Szégyennel kell nyilván-
osságra hoznom, hogy városunkban olyan gyarló, még pedig
jóinduló gazdák sőt tekietes urak is találtaknak, kik azon ne-
hány krajczárt, mely az ő márhajók szomját is vízevel enyhít
akár jó gazdákat az állattenyésztés előhaladásában akadályozzák,
jól tudván azt, hogy aki még csak a kutvajavítási krajczárakat sem
fizeti meg, hogy fizetné meg a csodór, bika vagy kandiszó ár-
ból reaháramló forintokat.

Spanyolországi levél. *)

Madrid 1864. okt. 15.

Kedves barátom! Mindig késztetem neked a szép Andalusziából
írni, hol őt szép hónapot töltöttem, szepet minő hazánk legbájosabb tá-
vaszi napjaival fölér. Mindig halasztgattam a levélírást egy napról a
másikra, mindig idő idő után mult. Aztán a csavargás időszaka május
16-kán beköszöntébe, akkor már leteleitlen volt levélírássra csak gon-
dolni is. Portugáliába és Afrikába ábtörtakázván, visszajövet Gibral-
tarban tölték néhány napot s kirándulásokat tettem ama felséges pont-
ról. Majd Spanyolország földközi-tengeri városait, a paradicsomi Gra-
nadát, Malagát, Lóját, Teent, Dailent, Santa-Cruzát, —
melyeket ugyan már ismertem — látogatam meg s úgy érkeztém a fő-
városba Madridba, honnan e sorokat hozzád intézem.

Utam felső Olaszország több városára u. m. Palma-Nuován,
Udinén, Velenczén, Paduán, Veronán, Milanón és Ge-
nuán keresztül Marsellibe vezetett, hol spanyol hajókra vártam.
Innen távozva, Barcelonát, Valenciát, Carthagénát, Al-
meriát, Malagát stb. érintém, míg Sevillába érkeztem, hol
első gondom volt, megamat a sevillai borbély által megborotvát-
tatni.

E város igen érdekes. 714-ől 1248-ig a régi arab királyok
székhelye volt. Őa építettek minarát-uk s gyönyörű Giralát,
mely korában epochát csinált, annyivalkább, mert Hueva r az alge-
bra föltalálója építé, de mely később a keresztény paányok által 100
fóhat kidöztödt. Azonban a földalék, földregész által még azon évben
leomlott pompás talajáról, (mert az arab építémgymagrandt). Ismét
felépíteték, hegyére a hit szobra emeltetvén, aranyozott lémezéből,
melynek zászlója vitorlák szögöl.

A mesés szépségtől Alkazar minden emberfőt meglep. It lakik

*) E levelet K. S. ur szívségsből, — mint kétez e sorok in-
tésevé, — azon reményben közzéjük, hogy művésze hazánkbanak e tá-
volról kélt sorai olvasóinkat érdekeli fogja. Szork.

TÁRCZA.

Tavaszkor.

A lércz napsgárban fődik,
Zöld az erdő, szől a dől:
És hirtelen kebelemből
Minden kin, keserv kihal.

Aj ég omlik, a kő lágyul,
És megcsendül valam!
Lelkém mélyén — elfeledt dal!
Óh, mint vágytam hallani!

A nagy eszmék összehulltak:
Gondviselés, emberek!
Egy földmle feledett el
Kebeleben zöld berek!

Illatos mezőben fekvé
Nézem a nagy, kék eget;
Hiszek isteni, mennyet, poklot
Végtelen lelkeim felett.

Hajh! hogy a tél elő ismét,
Elpusztul mező, berek, —
S két talány két föl szivemben:
Gondviselés, emberek!

Zilahy Imre.

Az állattenyésztő nevet csak az a gazda érdemli meg, aki tekintetbe veszi a szaporítást tevő mindkét nemű állatot; inkább nem szaporítást, mint rossz, értéketlen görcsöket, satnya állatokat neveljen; továbbá anyaméhében kifejlődését a vehelemek (magzat) semmi által nem gátolja, sőt elősegíti, tudván, hogy az anya rossz táplálása a benne levő vehelem kifejlődését gátolja; az ellenszél figyel a beállható károk eltávolítására, azt mindig mind az újszülöttre, mind pedig gazdálkodására nézve ahol lehet akkor tételi, mikor azt leghelyesebbnek látja; a fiatal állatot élete első éveiben sem rossz tartás sem kora befogás által nem törpíti el, inkább kevesebb állatot alkalmaz erő-használatra mintsem fiatal szép csikóját vagy tinóját a jelen hasznoscska által jövőre csekély értékűvé tegye; vigyáz állatai egészségének fenntartására; iparkodik megszerezni mindazon tudományt, melyek által az állattenyésztést reánézve leghasznosabbá teheti, a tenyésztésre mindig azt az állatfajt választja, mely neki gazdasági körülményei közt legnagyobb hasznot hajt és amelynek tenyésztése reánézve leghasznosabb, így kezezik levették minden oly gyarlóságot, mely a hasznosnak bizonyult újítások beismerésében, szemére a megátalkodottság hályogát saját és környezői kárára előidézi.

Aki gazdáink közül ezen leirt — minden az ész utján járó gazdálkodó által követésre elfogadott állattenyésztési alapszabályokat nem iparkodik követni, az nem állattenyésztő, csak állattartó, állatnyomorgató, és saját magának elnyomója, elszegényítője; mert annak nem a tulajdon igyekezete, hanem a jó természet alaptörvényeinek eredménye, hogy nyomorult állatai még is csak szaporítanak és hogy hasonnemű állatot hoznak e világra; mert, hogy miáltal történt nemzódése? arra van legtöbb gazdánknak legkevesebb gondolja; hát a többi állattenyésztési szabályok, hogy gazdáink nagyobb része által mikint teljesítették, az egyes állatnemek tenyésztéséről szóló cikkekben fogom megmutatni.

A szarvasmarha tenyésztéséről.

Városunk határán sőt egész vidékünkön a legrégebb időtől fogva a szarvasmarhatenyésztés volt a földmivelő gazdának legjövendőzőbb és legnagyobb számban tartott gazdasági állata, mely a művelt világ fényűzéséhez elkerülhetlenül szükségesé vált gyapjuteremelő birka szaporodásával, számára nagyon megfogott és a sok kiadást igénylő fényes háztartás fedezéséhez kevés hasznot hozó gazdasági üzletnek lenni bizonyult be, de nem azért, hogy szarvasmarhák használatát és terméke kevesebb értékű lenne most, hanem, hogy azon kiadás mellett mit a marhatenyésztés igényel, vidékünkön a birkatenyésztés sokkal több hasznot ad; bizony pedig az egyszerű természetes ember élet-szükségei a szarvasmarhatenyésztés által fedezve vannak; mert ad a test táplálására húst, tejet, vajot, faggyút, csizmánok bőrt, kalapnak és darócznak szőrt, fésűnek szarut, földmivelésre és teheres állításra igavonó-erőt; szóval a szarvasmarhatenyésztés mellett, minden más állatnem tenyésztése nélkül is meg lehetne élni; mivel pedig oly szomorú időt értünk, hogy a fejlődésre teremtett emberi ész haladásával, a test puhítására szolgáló és az erkölcselenséget nagymérvben előmozdító kényelem és hiúság szeretei is hatalmas óriássá nőtte magát, ugyanarra, hogy az emberi társaság nagyobb része a drága butork, selyem- és finom posztó-öltönyök, mindenféle cukros eledelék közt keresi és hiszi feltalálhatni vagy kimutatni a műveltség magasabb fokát; elhagyjuk a természetes egyszerű életet, nem követjük apáink kevés költséggel járó szerény háztartását, elpuhult testünk orvoslására többet költünk évenként mint mennyibe nagyapáink egész évi ruházata került; úgyhogy akármerre tekintünk, mindenütt pénz csak pénzt kérnek tőlünk és ennek egyenesen a saját gyermekies, fényes és édes utáni ohajtozásunk az oka. Ha tehát nem követjük apáinkat a kiadásban, nem követhetjük többé a legnagyobb biztosságot nyújtó kivételes marhatenyésztésben sem, mert akarva vagy nem akarva oda jutunk, hogy a szarvasmarhatartás jövendőt, kiadásainkat nem fedezhetvén, a tüke száma alább-alább száll és csakis birkatartással vegyesen lesz fenttartható, mint fentartani okvetlenül szükséges, mert a művelt világ fia is szeretik az emberi nem legtermészetesebb eledelét, a kenyeret s húst, gyenge lábón-álló egészségük megőrzésére télen a bagarina-bőr csizmát, stb. Én ugyan a szarvasmarhát úgy tekintem mint az európai embernek mindennemű állatot közt leghasznosabb segédelőt és nélkülözhetlen élelmi cikkét, mely nélkül fogva el is tértem az újabb állattenyésztők azon irodalmi szokásaitól, hogy a lovat, mindenképen a lovat hozzák előtérbe és úgy tüntetik fel, mint háziállataink közt a legnagyobb hasznú, mit magam is követnék, ha a keresztényesség kezdetén a vallásantitók apáinkat a lóhús élvezetétől el nem tiltották volna.

Vegyük tehát vizsgálat alá, hogy állt és hogy áll most városunkban a szarvasmarhatenyésztés.

Ha városunk közelebbi múlt évtizedeiben anyagi állapotának gyönyörű állására visszamelegedünk, ha látni véljük a mind-felcses házban lakó, gatyában járó, egyszerű életű, istent és embertársát szívből szerető polgárt kibundás feleségével a

100, 200 sőt 300 darab szép szarvasmarhája körül, isten áldásért hálát bevégve járjalni, és ha most szemekkel látjuk annak posztóbundás, posztónadrágos, ezüst-gombos dolmányú unokáját, selyem-ruhás, selyem-budás, divatos főkötős nejevel a 25, 40, legfeljebb 70 darab sovány, elkorcsosult marhája körül a nagyapja 300 darabból álló gulyája? De ha a fiatal gazda értékes ruháján, neje selyem öltövényein, cserepes nagy házán, annak belső drága butorzatán meg áll szemünk, hozzáadva még a nagy adót: az apadásnak alapokait megtaláljuk; mire a tisztán gondolkodó józan ész, ismét azon kérdéssel áll elő: szükséges-e a mulandó élet boldogítására mindezen szemet gyönyörködtető, gazdaságpusztító csecse-becse beszerzése? Nemmel felel meg saját kérdésére s igazolja azzal, hogy éppen ezeknek előteremtésében fészkel az életet leginkább sújtó boldogtalanság; ez a felebaráti szeretetlenségéből származó irigységnek termő faja, ebben fészkel a szántóvető ember vagyoni alább szállásának, pusztulásának egyik legsúlyosabb lidérce.

Ne itéljen el a t. olvasó, hogy az állattenyésztés mellett mint a köz-elszegényedés alapoka a divatos élet ellen is kikelel. Kötelességemnek tartom, mert munkám elején azt tűzém ki, „hogy megmutatok minden okot, melyek az állattenyésztést városunkban csökkentik,“ már pedig mindennek fogságát idézi elő, ha kevesebb a bevétel mint a kiadás.

(Folyt. köv.)

Debreczeni hírmondó.

□ Kovács Károly a „Zenészet Lapok“ 29. számának „nyiltér“-ében megtámadja a lapunk 14-dik számában Székács József ur hangversenyéről megjelent tudósításunkat. Azon állítások, melyek megtámadásának alapját képeznek, oly alapok, hogy az elfogulatlan közönség előtt, magokban hordják czófolatukat s még ezenfelül egytől egytől természetiek, hogy bármely fél részére döntetnek el az igazság; az, a művészet ügyének előmenetelére legkisebb befolyással nem lehetne, sem a közönség előtt valódi érdekek nem bírhatna. Annál fogva ezen tárgyat meg sem említettük volna a „Hortobágy“-ban, sőt még a cikkírónak azon helyke és nagyfenneny odavetett tanácsait, — melyet cikkje végén feljogosítatlannal osztogatni elég szerénytelen volt, — sem érdemesítettük volna feleletre. — Mert azon kérdések eldöntését, hogy Debreczenben nagy közönségnek 130 vagy 140 hallgatót kell-e Kovács Károly ur szerint tartani, vagy 1000-en felül valót, mint azt a cikkíró a kaszinó által az inségek javára adott más hangversenyben tett tapasztalata után hiszi, továbbá lélektanilag és gyakorlatilag tekintve, hogy egy rendkívüli világművész hangversenyének hallása előnyösen hat-e arra, hogy egy utána kevés időre fellépő ismeretlen és eddig homályban lappangó művész előadására a közönség nagy számmal jelenjen meg. — Hogy a közönség csekély számban megjelenésének egyik okául fel lehet-e azon körülményt is venni, mikép az előadás előlegesen hírlapilag tudatása bármi okból elmulasztatott vagy sem, s végre akár a finom női kezek, akár a férfui szilárd tenyerek tapsolása, még akkor is, ha az valóságilag megtörténik, (nem is említve a tapsoknak kiméletből, vendégszeretből stb. származó több obligat nemét) csallatatlannal hév-erője-e a művész valódi értéke fókának s hogy annál fogva a cikkírónak hall- és látérzéke volt-e hibás, ki a ragyogó lelkesedést az arczokon, a magasztos műelv gyönyörét a szemekben nem vette észre, vagy ellenkérőleg a czófolat írójának érkei voltak deleges állapotban s talán olyanokat is hallott és látott, miket testi érzékkel észre venni nem lehetett: a netalán vitaközvetítő két fél kivételével mindenki nézve tökéletesen közömbös dolog. Azonban az egész czófolaton félreismertetlenül azon vád fonódik keresztül, mintha a cikkírót ezen jelentésben nem az igazság, hanem a Székács József ur ellen mások sugallata utáni rosszakaratú ellenszenv vezérelte volna. — Ezen gyanúsítás a kérdéses cikknek egész irányja és illedelmis hangja által tökéletesen meg van czófolva, de annyit mégis szükségesnek látunk megjegyezni Kovács Károly urnak, hogy a cikkíró, Székács József ur iránti jóakarata rokonszenvét tetlegesben bebizonyította azáltal, hogy a művész ur játékának részletes elemzésétől és indokolt bírálatától tartózkodott és hogy czófolat Székács ur személynékök sokkal nagyobb és jobb szolgálatot tett s tesz jelenleg is — midőn attól magát hasonlóképp megtartoztatja — mint Kovács Károly ur, ki cikkíróját oda kényszerítette, hogy a zenészi szaklapban, mint illetékes helyen, ne csak a hangverseny minőségét, hanem a művész képességét is részletesen megismertette és indokolva, a művész közönség bírálatára elé állítsa. Mi ugyan kéretlenül tanácsot osztogatni, mint Kovács Károly ur, nem szoktunk, hanem felvilágosításul megjegyezzük, hogy nagyon tévednek azok, kik netalán városunkat val hindának színgötének tartják, hol bármi hívtvány íveg-gyöngyöt aranyat eserehlőtni s ezen cikkírójára bárki legyen is, akár zenész, akár nem: mindenestire bir annyit józanszázzal és szerénységgel, hogy mi-

előtt a magyar művész magasztos címét magára felruházni s a közönség elé lépni merészkednék, megpróbálná: „quid valeant humeriet quid ferre recusent.“

□ A tisztántuli ref. egyházkerület tavaszi közgyűlése f. hó 20-kán vette kezdetét s ugyan e hó 24-kén érte végét. Az első három napon egyházi törvénykezési ügyek s az utóbbi két napon közigazgatási tárgyak kerültek szőnyegre, melyek felől később részletekben is emlékeztünk.

□ A „Vasárnapi Ujság“-nak azt írják Debreczenből, hogy az itteni színgazgató, a várostól, egyéb jótéteményen kívül, havonként 2—300 frtnyi segélypénzben is részesülend. Tudunkkal ezen segélyösszeg, csak a jámbor ohajtások közé tartozik.

□ A nagyváradi mütégla- és köedénygyár jelenlegi tulajdonosa, városunkban fiók-raktárát szándékozik nyitni.

□ Az erdélyországi főurak által alapított „Victoria“ tűzkármentesítő-társulat igazg. választmányának megbízottja, debreczeni főügynökség főállítása végett jelenleg városunkban tartózkodik.

□ Folyó hó 22-kén este egy külvásártéri sátorbau a légszesz majdnem veszedelmet okozott. Ugyanis egy zsidó és neje a gúzsaport feledékenységéből nyitva hagyván, a szoba egészen megtelt gázzal és a bent voltak már-már a halál karjaiba esnek, ha hirtelen közbejött orvosi segély, őket az életnek vissza nem adja.

□ A helybeli gázgyártulajdonosnak amaz ajánlata, mely szerint Nagyvárad városnak 50%-val olcsóbban vállalja a világítást, mint Debreczennek vállalja, — mint értesültünk, — Várad hatósági ülésében a múlt héten tárgyalatván, úgy találtatott, hogy a légszeszvilágítás még oly ajánlat mellett is mint Riedinger uré, nagyon drága s emiatt Várad tanácsa kész várni addig, míg előnyösebb föltételek mellett köthet szerződést a városnak légszeszvilágítására nézve. Helyesen!

□ Kmetty György halálát f. hó 25-kén esti 11 óraker távirkát Londonból testvérbátyjának dr. Kmetty Pál urnak s a gyászhir másnap reggel 7—8 óraker érkezett meg. Dr. Kmetty ur még aznap elutazott, hogy elhunyt fivérének holnap tartandó végtisztességtételén jelen lehessen.

□ Fátoly Károly a jeles gondokaművész a vásár folyama alatt városunkban időzött s úgy magán- mint nyilt-körökben nem egy unalmas órát üzött tova, szívhöz szóló remek játékaival.

□ Bakonyi daltársulata kedden este tartá utolsó előadását Tornay vendéglőjében. Innen Miskolcz és Kassa felé vette útját.

□ A berettyó- és érszabályozási debreczeni társulat f. évi májushó 3-kán tartandja kormányzóválasztmányi ülését, melyben a többi közt a társulati osztályok házi- és kölcsönpénztárai számadásait vizsgáló bizottmány jelentése is tárgyalatik. Ugyane társulat közgyűlése május 9-kén leend, amidőn — több fontos tárgyon kívül — a felsőbb helyről ujjában sürgött inségi kölcsön egyéni kimutatásának fölterjesztése és a nem teljesített befizetések miatt mindeddig nem történhető törlesztésnek minődmőn foganatosítása stb. lesznek tárgyalandók. Mindenik ülés fenebb említett napok délelőtti — s ha kell, délutáni óráiban a városház teremében tartatik.

□ Urlaki Lajos, Reszler színgazgatójának egyik még új tagja a múlt héten kimúlt s folyó hó 26-kán diszesen temetett el. Béke poraira!

□ Zichermann Ignác a szentannautezai fürdőház tulajdonosa, fürdőházát mint halljuk, a kaszinóegyletnek megvételre följajlanotta. Derék lenne, ha előnyös föltételek mellett a helyiség a kaszinó birtokába jutna.

□ Szent-György éjszakán, egy a múlt évben rablógyilkosság bűnében elítelt s kötéllel kivégzett egyének sirját fölházták s a hulla fejét elvitték, bizonyosan valami kocsistalízmánna k. Sajnos, hogy még a jelenkorban is akadnak babonahívők, kik ezéjajkának babona által elérése végett minden eszközt megkísérlelnek, legyen az bár ocsmány vagy emberietlen.

□ A vásár tartama alatt bizonyos vidéki becsületes kereskedő, egy városi biztos által minden ok nélkül bekísértetett s elzárattott; azonban a kapitányi hivatal, állítva a biztosnak hivatali buzgalmából eredt igaztalanságot, a méltatlannal bezárt egyént még akkor délután szabadon bocsátattott. Ez mind igen szép, de ha merjük kérdezni: ki nyújthat kárpótlást az okozott méltatlanságot s megbecsülésért, melynek ily távoldás folytán bármily becsületes ember is ki van tőve? (Beküldött.)

lisabonnai palotája — Las Necosidades — pompásan van elrendezve s a pontosságáról e derék fejedelemeke magánjellemre következtetést lehet vonni.

Lisabonnából Cadixba, onnan Gibraltarba, Algecirasba, Tangerbe — arabul Tánzan — Afríkába bepillantottam; aztán visszajövet imet Malagába, onnan Granadába jutottam, hol az 1001 éjszaka mintaképe az Alhambra-t vizsgálgattam meg. — Ilyet szem nem látott; szóhoz nem jut az ember ámulásban. Az Alcazarnek édes testvére, csak-hogy még gazdagabb művelékben. A Generaliffe ugyancsak arab ház s most a kormányzó lakik benne. Silla del Moro, Torre Bermoja, Torre de Vella, félséges helyek. Alhuma, Agenil és Darro folyamok egybeesésénél szemlélő szép látvány; aztán közelben a Sierra Nevada (havas) melyet örök hó fed, nagyon széppé varázsolják Granadát. Onnan Madridba jöttem, hol a gazdag muzeumban néhány váslatot festettem magamnak s most is folytatom; azonban lehet, hogy fontos ok miatt kevés időre hazámba visszatérek.

E napokban gr. Károlyi György két fia Gábor és Tibor igen kellemesen leptek meg; most Portugáliában vannak. Egy hó múlva Párisban lesznek, azonban mielőztára vissza szeretnék jönni Madridba, mert az osztrák követ nejt fostandem, ki igen szép és a porozást is stb.

E levelemhez, — melyben barangolóm rövid váslatát adám, — csak toledói kirándulásom s Ó-Castiliában tett utazásomat jegyzőketem meg. Toledo Spanyolországunk régi volt-fővárosa a Tajo partján, legnagyobb fekvésűvel, — mely mint az ó Róma 7 halmon épült, — mindenfelől várakozással bir. A Tajo folyó ruhanya és auhogva futja körüli e szép várost, melyen két szép hid van építve; egyike az el puhent de Alcantara, másik a St. Marlin. A helyetét még a góth Wamba korabeli épületek díszítik, melyeknek még az arabok is dolgoztak. A La-h-Shárá (arab kapu) most puerta del Sol, eredeti episégen áll a költői arab stílusban; egyik legkevesebb része a városnak. A calatraval lovagrend palotája kitűnő épület a három Alcazarral.

A múrok uralkodásának itten is elvitathatlan nyomai vannak, melyek szép épületeiben nyilatkoznak; fájdom a Teller del Moro nevű szép épület most asztalos-műhely s a hozzámasztott deszkák s fadarabok által össze-vissza van esorbítva. A főtemplom igen szép;

góth stílusban 1227-ben kezdtek építeni, de még ma is dolgoznak rajta. Ebben is van egy kápolna már stílusban; ezt az arabok építették, kik uralkodások alatt a templomot mahomedán mecsetté alakították. Meztrosenora del Tránsito, valaha sinagoga volt; 1306-ban Samuel Lovi, Don Pedro király kincstárnoka építteté s midőn 1492-ben a katolikus királyok a zsidókat kiűzték, ezen — belül arab stílusban épült templomot a calatraval lovagrendnek ajándékozták. — Santa Maria la Blanca szintén egykori sinagoga, arab stílusban; most kath. templom. Belül már oszlopzataival igen érdekes.

Sok más épülettel ékeskedik ez emlékezetes város; de hogy az ember tökéletesen tanulmányozhassa, huzamos ideig kellene benne lakni. Burg ósról, — hol pár napot időztem — jegyzetemet a jövő alkalommal küldendem.

Tisztelt barátod

K. M.

Színház.

(Sz. T.) April 22., „Férj az ajtó előtt“ és „Nő a veldé“ egyfelvonásos operettek. Csak a legilletékesebb kitéltet használjuk, midőn a két operette előadásait hozzávetőleg gyengének nevezzük. A „Nő a veldé“ első igen szép kurdul már a harmadik utenyel tökéletesen összemert a Ponory Róza a „Férj az ajtó előtt“ legkedvesebb dallamait totes hatásműkellékké. Nem tartoznak azok közé, kik a fejlődő, ifjú tehetségeket az önképzésre mulhatatlan megkivántató működési tétlől megfosztani igyekeznek, sőt egyik-másik igyekező tag érdekében épen c helyen is gyakran emelked azót; azt azonban, hogy az igazgatósdg a színpadot, mint ezuttal történt, gyenge szárnypróbálgatások színtérvé teszi s egy, a kezdőtelenség minden nélkülözéggel küzdő önkéntes vendégek fellejtésével, mint csatlékkal, igyekeznek teit házat oszlatni: nyiltan a közönség túrelmével való visszaélésnek tekintjük. Ponory Róza (Róza) újlag megerősítte s igazolá felőle, már első fellépése alkalmával táplált véleményünket. Játéka kevés színpadi otthonosságra mutat, hangja erőtlén s előadás képessége még a legközönségesebb, legismertebb dallamok kivételénél is cserben hagyja.

Mi csak a t. k. a. érdeklődés esolekázunk, ha figyelmesteljük, mikérint sokkal jobban teend, ha tehetségek, kitaró igyekezet mellett kisebb színpadon, kevesebb igényű közönség előtt igyekeznek lért szerepelni. Timárné (Zsuzsanna) ha tökéletesen nem nyújtott is, de mindenesetre sokkal jobb volt társnőjénél s a „csók-keringő“ csinosan énekelte. Foltényiben (Dueroquer Florián) több ízett, könnyedséget kívántunk volna. A „Nő a veldé“-ben legelőbb díszesret F. Vilmos érdemei, ki Floriánt kitűnőleg személyesíté. Középszámu közönség.

April 23., „Egy óra egy házaspár életéből.“ Vigjáték, fordította B. Józsika Kálmán és „Tíz loány s egy férj sem.“ Operette 2 szakaszban S opéttől. A vigjáték kissé vontatottan ment, bár Bándy Emilia (Constance) mindent elkövetett, hogy a rövid darabot gondos játéka által minél élvezetesebbé tegye. Volgyi Berta (Elize) gyenge volt, e szerep Chovánénál illetékesebb kezekben lett volna. Zöldy Jól- Szakál és Bokody kielégítőleg játszottak. Az operetteben Foltényi kedélyes Kakasli s Timárné jó Szidi volt; felelde azonban, hogy az uszólyos ruha nem illett meg a szobalányt, ki urának eszmáit tisztálgatja. Az öltözködésre nagyobb gondot kértünk fordítani. F. Vilmos, játéka tekintve, előjénél jobb Páris volt; e szerep azonban hangterjedelméhez képest magas. A nevető kettőt Foltényivel mindamelllett is szobatoson adta elő Bándy Emilia közreműködésén a darab előnyére szolgált, de hogy az öltözködésben magát társnőitől megkülönböztette: nem helyesülhetjük. Közönség szép számmal.

April 24., „Dunán a pő és fia utazása.“ Operette Of-fenbachól. Egy idő óta bővebbvagyunk az operetteknek; e körülmény s a darab ismeretes volta, vagy talán a Tornaynál működött Bakonyiféle daltársulat okozta, hogy mikint sejtők, a színház e vásári napon sem tart meg egészen. Az előadásról semmi újat nem mondhatunk, Foltényi, F. Vilmos, Timárné, mint rendesen, úgy most is a közönség meglegedésére tölték be szerepeiket.

Apr. 29. előszór: „Az ördög pillái.“ Bohózat 3 szakaszban, miről legközelebbi bővebben.

Az állattenyésztő nevet csak az a gazda érdemli meg, aki tekintetbe veszi a szaporítást végtől mindkét nemű állatot; inkább nem szaporít, mint rossz, értékelhen görcsöket, szatya állatok neveljen; továbbá anya-méhében kifejlesztést a vehemnek (magzat) seinni által nem gátolja, sőt elősegíti, tudván, hogy az anya rosz táplálása a benne levő életm. fejlődését gátolja; az ellésnél figyel a beállítók körök elváltozására, azt mindig mind az újszülöttné, mind pedig gazdálkodására nézve ahol lehet akkor tételi, mikor azt leghelyesebbnek látja; a fiatal állatot élete első éveiben sem rosz tartás sem kora befogás által nem törpíti el, inkább kevesebb állatot alkalmaz erő-haszmlatára mintsem fiatal szép csikjait vagy tinókat a jelen hasznoska által jövőre csokely értékűvé tegye; vigyáz állatát egészségének fenntartására; iparkodik megszerezni mindazon tudományt, melyek által az állattenyésztést reánczve leghasznosabbá teheti, a tenyésztésre mindig azt az állatfajt választja, mely neki gazdasági körülményei közt legnagyobb hasznót hajt és amelynek tenyésztése reánczve legszükebbeségben, igyekszik leveletkenni minden új gyaroltságot, mely a hasznosnak bizonyult újítások beismérésében, szerezze a megalkotókatól hódolatot saját és környező kúrára előlődi.

Aki gazdának közül ezen leirt — minden az esz úján járó gazdálkodó által hővetésre elfogadott állattenyésztési alapszabályokat nem iparkodik követni, az nem állattenyésztő, csak állattartó, állatnyomorgató, és saját magának elnyomója, elszegényítője; mert annak nem a tulajdon igyekezete, hanem a jó természet alaptörvényeinek eredménye, hogy nyomornit állatát még is csak szaporítanak és hogy hasonnemű állatot hoznak e világra; mert, hogy nyúlalt történt nemzódése? arra van leg-több gazdánknak legkevesebb gondja; hát a többi állattenyésztési szabályok, hogy gazdánknak nagyobb része által mikint teljesítettnek, az egyes állatnemek tenyésztéséről szólaló cikkekben fogom megmutatni.

A szarvasmarha tenyésztéséről.

Városunk határán sőt egész vidékünkön a legregibb időtől fogva a szarvasmarhatenyésztést végtől a földművelő gazdánknak leg-jövedelmesebb és legnagyobb számban tartott gazdasági állata, mely a művelt világ fényűzéséhez elkerülhetetlen szükségessé vált gyapjuteremtő birka szaporodásával, száma nagyon megfogyott és a sok kiadás igénylő fényes háztartásra fedezéséhez kevés hasznót hozó gazdasági állatnak lenni bizonyult be, de nem azért, hogy szarvasmarháknak használatát és terméke kevesebb értékű lenne most, hanem, hogy azon kiadás mellett mit a marhatenyésztés igényel, vidékünkön a birkatenyésztés sokkal több hasznót ad; bizony pedig az egyszerű természetes ember élet-szükegkisé a szarvasmarhatenyésztést által fedezve vannak; mert ad a test táplálásra húst, tejet, vaját, fagygut, csizmánok bőrt, kalapnak és darócának szort, fésinek szarut, földművelésre és telhers állításra igazvonó-érőt; szóval a szarvasmarhatenyésztés mellett, minden más állatnem tenyésztése nélkül is meg lehetne élni; mivel pedig új szomoru időt értünk, hogy a feloldásra teremtett emberi ész haladással, a test puhítására szolgáló és az erkölteselenséget nagymérvben előmozdító kényelem és hús-gsz szeretele is hatalmas óriássá nőtte magát, ugyanígy, hogy az emberi társaság nagyobb része a drága butorok, selyem- és finom posztó-öltönyök, mindenféle czukros éledelek kész keresi és hiszi feltalálhatni vagy kimutatni a műveltség magasabb fokát; elhagyott a természetes egyszerű életet, nem követjük apánk kevés költéséget járó szerény háztartását, elpuhult testünk orvosiárára többlet költünk évenként mint mennybe nagyapánk egész évi ruházata került; ugyhogy akármire tekintünk, mindenütt pénz csak pénz kérnek tőlünk és ennek egyenesen a saját gyermekies, fényes és édes utáni hajóztatásunk az oka. Ha tehát nem követjük apánkat a kiadásban, nem követjük többé a legnagyobb biztonságot nyújtó kivételesen marhatenyésztésben sem, mert akára vagy nem akára oda jutunk, hogy a szarvasmarhatatás jövedelme, kiadásainkat nem fedezhetünk, a tőke száma alább-alább száll és csakis birkatartással vegyesen lesz fenntartható, mint fertantani okvetlenül szükséges, mert a művelt világ fiai is szeretik az emberi nem legtermészetesebb eledelét, a kenyert és húst, gyenge lábón-álló egészségük meg-örzésére télen a bagaria-bőr csizmát, stb. Én ugyan a szarvasmarhát úgy tekintem mint az európai embernek mindennemű állatát közt leghasznosabb segédemét és nélkülözhetetlen éllemi cikkeit, melyne fogva el is terdem az újabb állattenyésztést azon irodalmi szokásoktól, hogy a lovat, mindenképen a lovat hozták előtérbe és úgy üntetik fel, mint háziállataink közt a legnagyobb hasznút, mit magam is követnék, ha a keresztényiség kezdetén a vallástalmitók apánkat a lóhús élvezetétől el nem tiltották volna.

Gyegyük tehát vizsgálat alá, hogy állt és hogy áll most városunkban a szarvasmarhatenyésztés.

Ha városunk közelebb mint évtizedeiben anyagi állapotának gyönyörű állására visszamelegkedünk, ha látni véljük a nád-fedelese házakban lakó, gatyában járó, egyszerű életű elő, istent és embertársait szívből szerető polgárt kisbúndás feleségével a lisaboni palotája — Las Necesidades — pompásan van elrendezve s e pontosságiról e derék fejedelemnek magánjellemére következtetést lehet vonni.

Lisabonból Cadixba, onnan Gibraltarba, Algecirasba, Tangerbe — arabul Táza — Afrikába bepillantottak; aztán visszajöve ismét Malagába, onnan Granadába jutottak, hol az 1001 éjszaka mintaképe az Alhambra-t vizsgálgattak meg. — Nyel szem nem látói; szóhoz nem jut az ember ámulatában. Az Alcazarnak édes testvére, csak-hogy gazdagabb motívokban. A Generaliffe ugyancsak arab ház s most a kormányzó lakik benne. Silla del Moro, Torre Ber-moja, Torre de Vella, félszigetek helye. Alhama, Ageoil és Durro folyamok egybeeszkádása szintén szép látvány; aztán közelben a Sierra Nevada (havas) melyet örök hó fed, nagyon széppé varásolják Grenadát. Onnan Madridba jöttem, hol a gazdag múzeumban néhány vialatot festeltem magamnak s most is folytatom; azonban lehet, hogy fontos ok miatt kevés időre hazába visszatérek.

E napokban gr. Károlyi György két lá Gábor és Tibor igen kellemesen leptek meg; most Portugáliában vannak. Egy hó malva Párisban leszek, azonban márcziusra vissza szeretnék jönni Madridba, mert az osztrák követ nejt festendem, ha igen szép és a poroszét is stb.

E levelemben, — melyhöz barangolison rövid vialatát adom, — csak toledói kirándulásom s Ó-Castiliában tett utazásomat jegyezhetem meg. Toledo Spanyolországnak régi volt-fővárosa a Tajo partján, északon fekvással, — mely mint az ó Róma 7 halmon épült, — mindentől várossalgerrel bír. A Tajo folyó ruhává és zuhogva futja köréle és szép vialot, melyen két szép lid van elhelyezve; egyike az el püente de Alcantara, másik a St. Martin. A hegytetőt még a góth Wyamba korabeli épületek díszítik, melyeken még az arabok is dolgoztak. A Lab-Shára (arab kapu) most puzta del Sol, eredeti épésében áll a kőltői arab stílusban; egyik legzebb része a városnak. A calatravi lovagrend palotája kitűnő épület a három Alcazarral.

A nőrok uralkodásának iten is elvialzhatlan nyomai vannak, melyek szép épületeiben nyitakoznak; fialdom a Taller del Moro nevére szép épület most aziasos-műhely s a hozzáimással díszes k fedarabok által össze-vissza van sorbirtva. A fialomplon igen szép;

100, 200 sőt 300 darab szét szarvasmarhája körül, isten áldásának hálat rebegegy járkálni, és ha most szemekkel látjuk annak posztóbundás, posztónadrágos, zivats-gombos dalmányu unokáját, selyem-ruhás, selyem-búdas, élesztő főkötös nejével a 26, 40, legfelébb 70 darab sovány, elkorcsosult marhája körül zúgolódva sétálgatni, azon kérdés támad elménkben: hová apadt a nagygya 300 darabból álló gulyája? De ha a fiatal gazda értékes ruháján, neje selyem öltönyein, cseresep nagy házán, annak belső drága butorzatán még áll szemünk, hozzátudva még a nagy adót: az apadásnak alapokait megtaláltuk; mire a tisztán gondolkodó józan ész, ismét azon kérdéssel áll elő: szükséges-e a mulandó élet boldogítására minden szemet gyönyörködtető, gazdaságszerűtől escese-besse berszerző? Nemmel felek meg saját kérdésére s igazolja azzal, hogy épen ezeknek előteremtésében fészkel az életet leginkább sujtó boldogtalanság; ez a felebaráti szeretetlenségből származó irigységnek termo fája, ebben fészkel a szántóvető ember vagyonai alább szállásának, pusztulásának egyik legelső lépése.

Ne ítéljen el a t. olvasó, hogy az állattenyésztés mellett mint a köz-csiszengésesek alapoka a divatos életté ellen is kikelek. Köteleseknek tartom, mert munkám elején azt tűzém ki, „hogy megmutatom minden okot, melyek az állattenyésztést városunkban csökkentik,“ már pedig mindennek fogyását idézi elő, ha kevesebb a bevétel mint a kiadás.

(Folyt. köv.)

Debreczeni hírmondó.

Kovács Károly a „Zenészet Lapok“ 29. számának „nyiltiler“ben megtámadja a lapunk 14-dik számában Székács József ur hangversenyéről megjelent tudósításunkat. Azon állítások, melyek megtámadásának alapját képeznek, új alapok, hogy az elfogulatlan közönség előtt, magokban hordíjak zafolatukat meg ezen ellenül egytől egyig oly természetnek, hogy bármely fel részére dönötnék el az igazság; az a művészet ügyé- nek előmentelnek legkisebb befolyással nem lehetne, sem a közönség előtt valódi érdekekkel nem bírhatna. Annál fogva ezen tárgyat meg sem említettük volna a „Hortobágyi“-ban, sőt még a cikkrőlönak azon helyke és nagyínyenm odavetett tanácsát, — melyet cikke végén feljogosítatlannal osztogtani elég szerénytelen volt, — sem érdemesítettük volna feleletre. — Mert azon kérdések előlődté, hogy Debreczenben nagy közönségek 130 vagy 140 haligatát kell-e Kovács Károly ur szerint tartani, vagy 1000-en felül való, mint azt a cikkrőlön a kaszinó által az inségekse járára adott más hangversenyben tett tapasztalata után hiszi, továbbá lélektanlag és gyakorlatilag tekintve, hogy egy rendkívül világmérvű hangversenynek hallása előnyösen hat-e arra, hogy egy utána kevés időre fellépő ismeretlen és eddig homályban lappangó művész előadására a közönség nagy számmal jelenjen meg. — Hogy a közönség csokely számban megjelenésének egyik okául fel lehet-e azon körülményt is venni, mikép az előadás előlődté hirlapilag tudatása bármi okból elmulasztatott vagy sem, s végre akár a finom női kezek, akár a férfui szilárd tenyerek tapsolása, még akkor is, ha az valóságilag megtörtént, (nem is említve a tapsoknak kíméletből, vendég-szeretethőb stb. származó több obligat nemét) esalhatatlan hém- mértéje-e a művész valódi értéke fokának s hogy annál fogva a cikkrőlönak hall- és látérzete volt-e hibás, ki a ragyogó lelkesedést az arccokon, a magasztos műív gyönyört a szemekekben nem vette észre, vagy ellenkezőleg a zafolat írójának értekei voltak dejes állapotban s talán olyanokat is hallott és látott, miket testi érzékek észre venni nem lehetett: a netalán vitaközt kell fél kivételével mindenkire nézve tökéletesen közönbös dolog. Azonban az egész zafolaton félreismertelül azon val fondóki keresztült, mintha a cikkrőlön ezen jelenlétben nem az igazság, hanem a Székács József ur ellen mások suglatata utáni roszkartat ellenvisz vérelette volna. — Ezen gunyasitás a kérdés cikkrőlön egész irányá és illendemes hangja által tóké- letesen meg van czafolva, de annyit mégis megkíségésnek látunk megjegyezni Kovács Károly urnak, hogy a cikkrőlön, Székács József ur iránti jóakaratu rokonszenvét tetlgesen bebizonyította azáltal, hogy a művész ur játékának részletes elemzésétől és indokolt bírálatától tartózkodott és hogy ezáltal Székács ur személyének sokkal nagyobb és jobb szolgálatot tett s tesz jelenleg is — midőn attól magát hasonlóképp megartoztatja, — mint Kovács Károly ur, ki cikkrőlönjától okénszerítőt, hogy a zenészet-i szaklaponban, mint illetékes helyesen, nemcsak a hangverseny minőségét, hanem a művészek képességét is részletesen megismer- tette és indokolva, a műrőt közönség bírlata elől állította. Mi ugyan kérelmülön tanácsot osztogtani, mint Kovács Károly ur, nem szoktunk, hanem felvilágosítást megjegyezünk, hogy nagyon tévednek azok, kik netalán városunkat val indának szigetének tartják, hol bármi hitvány ivég-gyönyört aranyat szed- helhetni s ezen cikkrőlönja bárki legyen is, akár zenész, akár nem; mindenesetre bír anyi józanésszel és szerénységgel, hogy mi-

előtt a magy a művész magasztos címét magára felruházni s a közönség elé lépni merészkednek, megpróbálná: „quid valeant numeri et quid ferre reculent.“

A tisztánült ref. egyházkerület tavaszi gyűlése f. hó 20-kán vette kezdetét s ugyan e hó 24-kán érte végt. Az első három napon egyházi törvénykezési ügyek s az utóbbi két napon közgazdasági tárgyak kerültek szünyegre, melyek felől később részletesen is emlékeztünk.

A „Vasárnapi Újság“-nak azt írják Debreczenből, hogy az itteni szinmagától, a várostól, egyjötjében nyíval, ha- vonkint 2—300 frányi segélypénzben is részesülend. Tudunk- kal ezen segélyszöcs, csak a jámbor obajtások közé tartozik.

A nagyváradi múltléla- és kódécsnyár jelenlegi tulaj- donosa, városunkban fik-raktárszándékot nyitni.

Az erdélyországi forrúk által alapított „Victoria“ tüz- kármentesítő-társulat igazg. választmányának megbízottja, deb- reczeni főügyökség főállítása végett jelenleg városunkban tartózkodik.

Folyó hó 22-ken este egy külvásártéri sátorban a lég- szesz majdnem veszedelmét okozott. Ugyanis egy zsidó és neje a gázcsapot feledékenységgel nyitva hagynak, a szoba egészen megtelt gázzal és a bent voltak már-már a halál karjaiba esnek, ha hirtelen kőbejött orvosi segély, őket az életnek vissza nem adja.

A helybeli gázgyártóulatónak azon ajánlata, mely- szerint Nagyvárad városnak 50%-val olcsóbban vialkja a vilá- gítás, mint Debreczennek viallala, — mint értesültünk, — Várad hatóságai nélsében a múlt héten tárgyalattak, ugy találatott, hogy a légsziválógítás még új aljamat melletti is mint Rieding- ger uré, nagyon drága s emiatt Várad tanácsa kész vintt addig, míg előnyös föltételek mellett köthet szerződést a városnak légszesszel világítására nézve. Helyesen.

K. M. t. György halálát f. hó 25-ken esti 11 órákor távított Londonból testvérátjainak Dr. Kmetty Pál urnak s a gázshír másnap reggel 7—8 órákor érkezett meg. Dr. Kmetty ur még amaz elutazott, hogy elhunyt írvéretnek holpart tartandó végtészteszétől jelen lehessen.

F. hó 4-én Károly a jelen gondokalművésze a vásár folyama alatt városunkban időzött s egy magán-mint nyilt-körökben nem egy unalmas órát utózt tova, szivhez szülő remek játékaival.

Bakonyi daltársulata kedden este tartá utósó előadást Tornay vendéglőjében. Innen Miskolcz és Kassa felé vette útját.

A berettyó- és érszabályozási debreczeni társulat f. évi május 8-kán tartandja kormányzóválaszt- mányú ülését, melyben a többi közt a társulati osztályok bázi- és kölcsönpénztárai számadásait vizsgáló bizottmányú jelentése is tárgyalatik. Ugyane társulat közgyűlése május 9-ken leend, amidőn — több fontos tárgyon kívül — a felsőbb helyről ujjaban sirgetett inségi kölcsön egyéni kimutatásának fölter- jesztése és a nem teljesített befizetések miatt mindaddig nem történhető forrászétnek mindön fogantatásá stb. lesznek tárgyalandók. Mindenik ülés felemlített napok délelőtti — s ha kell, délutáni óráiban a várososhz teremében tartatik.

A vásártéri kútnak — melyhez anyi remény volt esat- olva — asása nemcsak nem halad, sőt a kútneszer végkéül oda- hagyta azt; oddók állásának azon okát adván, hogy elő fővenyes földön nem dolgozhat. Eszerint ugylátszik, hogy az e kut ásá- sára fordított 2—3000 frányi ésszeg, sárhadobott pengz lett.

Ulrikai Lajos, Reszley szinartársulatának egyik meg ifju tagja a múlt héten kimult s folyó hó 26-kán díszesen temette- teti el. Béke poraira!

Zichermann Ignác a szentannautcazi földhöz tulajdo- nosa, földhözát mint halljuk, a kaszinóügyletnek megvétele fölajánlotta. Dereék lenne, ha előnyös föltételek mellett a helyi- ség a kaszinó bírtokába jutna.

Szent-György éjszakán, egy — a múlt évben rabló- gyilkosság bűnbönet elítél s kötéllél kivégzett egyének sírját fölásták s a hulla fért elvitték, bizonyosan valami k o s i s - t a - l i z m á n n a k. Sajnos, hogy a jelenkorban is akadnak babonahívók, kik cizáljainkat babona által előrsen végett minden eszközt megkísérelnek, legyen az bár ocsmány vagy emberietlen.

A város tartama alatt bizonyos vidéki becsületes keres- kedő, egy vásár biztos által minden ok nélkül bekísérteztet s elzaratott; azonban a kapitányi hivatal, áltáva a biztosnak hi- vatali buzgalomból eredt igaztalanságát, a méltatlanul bezárt egyén még akkor délután szabadon bocsátatták. Ez mind igen szép, de ha merjük kérdezni: ki nyujtathá kárpótlást az okozott méltalanságát s megbecsülésérét, melynek ily tévedés foly- tán bármily becsületes ember is ki van téve? .. (Beküldött.)

A közelebbi múlt vásár folyamánban számos zsembszets és több tetemes lopás fordult elő. Így K. ... n bártól 1800, Zs. ... s utól 800 s egy vidéki bírtokos utól 1500 frtot loptak el. A jó madarak még nem kerültek kére. Kivánatos volna, hogy az ily lopások lehető akadályozása tekintetéből, az országos vásá- rások alkalmával a rendnek őrei a külsővásártéren nagyobb számmal állítatnának ki.

gőth stílusban 1227-ben kezdtek építeni, de még ma is dolgoznak rajta. Ebben is van egy képalma már stílusban; ez az arabok építék, kik uralkodások alatt a templomot mahomedán mecsétek alakított Mes- trasenoora del Transito, valaha sinagoga volt; 1366-ban Samuel Levi, Don Pedro királyi kincstárnoka építést e midőn 1492-ben a katolikus királyok a zsidókat kiűzték, ezen — belül arab stílyban épült templomot a calatravi lovagrendnek ajándékozták. — Santa Maria la Blanca szintén egykori sinagoga, arab stílyban; most kath. templom. Belül női öltözöztáival igen érdekes.

Sok más épületek eszköltek az emlékezetes város; de hogy az ember tökéletesen tanulmányozhassa, huzamos ideig kellene bennlakni. Búrgeósról, — hol pár napot időztem — jegyzeteimet a jövő alkalommal küldendem.

Tiszteelő barátom K. M.

Színház.

(St. T.) April 22., Férj az ajtó előtti és „Nőnévvelde“ egyfelvonásos operettek. Csak a legilletékesebb kitéltel használjuk, midőn a két operette előadását hosszantólgyegyeknek nevezünk. A „Nőnévvelde“ első igen szép hirdala már a harmadik ütemnél tóké- letesen ésszament s Ponny Róza a „Nérj az ajtó előtti“ leg- kedvesebb dalaimat telte hatásútlakítte. Nem tartoznak azok közé, kik a fejlődő, ifju tehetségeket az önkérsere mulhatoln megkiválóntó működéséiről megfogszant igyeksznek, sőt egyik-násik igyekzők vég- érdekekben épen e helyen is gyakran emelők föl, sőt az azonban, hogy az igazgatóság s szinpadot, mint ezáltal történt, gyenge szárnypróbál- gások színtérvé teszi s egy, a kezdetlegesség minden nehézségével küzdő ésszesen nyúlhat felleplelésével, mint csalétekkel, igyekszik telit házal csónálni; vendég a közönség türelmével való visszássáéknak tekintjük. Ponny Róza (Róza) újlag megerősíté s igazolá felölle, már első fellépése alkalmával táplált véleményünket. Játéka kevés szin- padú otthonosságra mutat, hangja erőtel s eldásidő képessége még a legközönséges, legismertebb dalokon kivételénél is cserében hagyja.

Mi csak a t. k. érdekekben eslekedszünk, ha ügyelmeztejtük, miszerint sokkal jobban tenndi, ha tehetségesebb, kitartó igyekzet mellett kisebb szinpadon, kevesebb igényű közönség előtt igyekzik tért szerezni. Timárné (Zsuzsanna) ha tókéletest nem nyujtott is, de mindenesetre sokkal jobb volt társnőjénél s a „csók-keringőt“ csinosan énekelte. Foltényi ben (Duacquer Florián) több túzet, könányésséget kívántunk volna. A „Nőnévvelde“-ben leg több dícséretet F. Vilmos érdemei, ki Floriánt kitűnőleg személyesítte. Középszámu közönség.

April 23., „Egy órá e gy ház as pá r életéből“ Vigjáték, fordította B. Józsiha Kálmán és „Tiz leány s egy férj sem“ Operette 2 szakaszban Soupétől. A vigjáték kissé vontatottan ment, bár Bánbídy Emilia (Constance) mindent előköveti, hogy a Róza darabot gondos játéka által mind élvezetesebbé tegye. Völgyi Berta (Elize) gyenge volt, a szerep Chovánánál illetékesebb kezekben lett volna. Zölly Jól-Szakal és Bokody kiélelőleg játszottak. Az operetteben Foltényi kedvelyes Kukausi s Timárné jó Szidi volt; feledé azonban, hogy az uszályos ruha nem illet meg s szobalány, ki nőriács csizmáit tisztalítja. Az öltözködésre nagyobb gondot kértünk fordítani. F. Vilmos, játékat tekintve, előjénél jobb Paris volt, o szerep azonban hangterjedelméhez képesti magas. A nevető kettőt Folté- nyával mindamellel is szabolosan adta elő Bánbídy Emilia közre- működése a darab előnyére szolgált, de hogy az öltözködés megk- társnőitől megkülönböztet: nem helyesebbülük. Közönség-operette 0. F. Febenbachti. Egy idő óta főbővenyünk az operetteknek e körülmé- s a darab ismeretes volta, vagy taláa a Tornaynál működött Bakonyiféle dalárulat okozta, hogy mikint sejtők, a színház e vásári nap- pon sem tel meg egészen. Az előadásról seinni újat nem mondatunk, Foltényi, F. Vilmos, Timárné, mint tudessen, ugy most is a köz- zönség megelégedésére tölték be szerepeiket.

Apr. 29. előszór: „Az órdög pillalái.“ Bohózat 3 sza- kaszban, miről legközelebb bővebben.

10,000

darab új férfi- és női ing,
még mosatlan, csak a legnehezebb vászonnól készítve
azonnal eladatik,

Fele árán!
Ugy a férfi- mint a női fehéreneműek!

1 ing a legjobb fehérfonalvászonból, mely mindenütt	3 frt — kr.	csak 1 frt 75 kr.
1 finom rumburgi ing díszesen kiállítva, mindenütt	4 „ 50 „	csak 2 „ 50 „
1 legfinomabb minőségű vászoning mindenütt	7 „ 50 „	csak 3 „ 75 „
1 lábravaló fehérfonalvászonból mindenütt	2 „ — „	csak 1 „ 20 „
1 igazi rumburgi vászon lábravaló, mindenütt	2 „ 75 „	csak 1 „ 50 „
1 kész vászon lepedő két rőf széles, mindenütt	4 „ — „	csak 2 „ 50 „
6 nehéz rumburgi törölköző mindenütt	4 „ 50 „	csak 3 „ — „
6 db. legnehezebb rumb. vászon zsebkendő mindenütt	3 „ — „	csak 1 „ — „
6 db. legfinomabb írlandi zsebkendő, mindenütt	4 „ 50 „	csak 2 „ 50 „
6 db. lyoni ezérna-battistkendő mindenütt	6 „ 50 „	csak 3 „ — „

A legújabb és legizletesebb himzett női ingek, párisi divat szerint, mindenütt 6, 8, 12 forint, **csak 3 frt 50 kr. 4 és 5 frtért** árultatnak.

A CZIM:

Kais. kön. landesbef.
Leinen- und Wäschwaaren-Fabriks-Depot,
Leopoldstadt, Taborstrasse Nr. 6 und 8.
„zum weissen Ross,” in Wien.

Vidéki megrendelők, — kiknek megrendelése, utánvétel mellett a leggyorsabban s pontosan teljesítetnek, — kéretnek, nyakuk vastagságának s testük magasságának tudatására.

Megrendelések németnyelven kéretnek.

1—6

Földbirtok

haszonbérbeadása.

Gróf Beckers Alfonz urnak a szederkényi határban Polgár város határával szomszédos 550 osztályozott hold ármentesített birtoka, melyből 20 hold szántó-, többi része pedig szántásra alkalmas gyeplő, minden órán haszonbérbe adandó. Értekezhetni iránta Miskolczon Kalás László ügyvéd urnál. (Mindszent, saját ház.) 1—5

Egy nyolcz-lőerejtű gőz-csöplőgép

fele részének joga, vagy akár az egész gép is **eladó.** Értekezhetni eziránt a tulajdonos Tóth Sándor városház alatti bádógosboltjában czeplőutczán. 2—3

Fris vetemény-mag

kapható **Gaszner Károly** fűszerkereskedésében, Debreczenben.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, Fleischmann és Weber pesti magkereskedőktől, bizományilag birt és nevezett urak által a legbiztosabb természetűtől beszerzett mindenemű gazdasági, konyha-kerti és virág-magvakat, az itt nem kaphatókra, valamint az árjegyzékben foglalt, nagyválasztéku élőfa, cserje és virágnövényekre megrendeléseket elfogadok, melyek a leggyorsabban és pontosabban teljesítetnek Jegyzékkel ingyen szolgálók. Ez alkalommal ajánlom egyszerűs mind legjobb minőségű fűszerárúmat, lehető jutányos árak mellett és szállítási-üzleti szolgálataimat. 6—6

Közeledvén az idény s hogy a szorgos megrendelések miatti hátrány elő ne forduljon, tisztfelettel értesítjük a t. cz. gazdaközönséget, hogy a országoserte olismert jószágú, egyszerű de tartós szerkezettű Kachelmannféle kir. szabadalmazott

NYOMTATÓ-GÉP NYELV

az alföldre nézve egyedüli megrendelési helye és raktára nálunk létezik; felhívjuk tehát a nagyon tisztelt gazda-közönséget rendeléseiket nálunk minél előbb megtenni, hogy így mindenkinek kívánata szerinti időre azok pontosan kiszolgáltassanak.

Ára az ily gépek, mely sokkal javítva lón: a gyárban 210 fct o. ó, azonkívül forgató-géppel ellátva pedig 260 fct o. ó.

Hasonlóul ajánljuk a fontomított gyárnak által különös gondal készült: egész kovacsolt vassból készült, vas boronált, szénagyújtót, amelyek szilárd és jó erős szerkezete következében jól állás mellett raktárunkban nagy választásban kaphatók.

Tóth Lajos és Társa vaskereskedők Debreczenben.

(Főter és Czeglédutczra szolgoltatni, városházpíllot.)

Csak 1 frt 50 krajczár

egynegyed-sorsjegyek, 5 frt egy fél sorsjegyek és 6 frt egy egész sorsjegyek (nem igérvények) az ára, melylyel mindenki részt vehet a f. évi május 24-én kezdődő — a kormány által rendezett s biztosított

Frankfurti pénzkisorsolásban,

amelynek főnyereményei u. m. **200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000** stb forint, hat hó lefolyta alatt okvetlenül megnyerendők. A nyeremények a húzás után 14 nappal, tallérokban fizettetnek, míg a sorsjegyekért küldendő összegek osztrák papírpénzben is elfogadtnak. Ugy a résztvevők által teendő nyeremények, mint szintén a szabadsorsjegyek, az illetőknek, fölszólítás nélkül megküldetnek s a hivatalos kisorsolási terv és húzási lajstrom ingyen kiszolgáltatlik. E sorsjegyek megrendelhetők

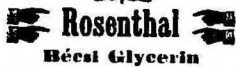
Grinebaum A. pénzületében.

(Schäfer-gasse 11. nächst der Zeil in Frankfurt a. M.)

U. i. Azon esetben, ha a megrendelt sorsjegyre, a leendő hat húzás alatt nyeremény nem esik, a terv szerint, a résztvevők közül — kinek-kinek kívánsága szerint, — vagy szabad-sorsjegy, vagy betelt pénze küldetik meg.

ROSENTHAL N. Bécsi Glycerin VASTARTALMU LIQUEURJE

köztudomás szerint a bécsi **cs. k. köz-kórházban**, mintszintén udv. tanácsos Oppolzer tanár klinikáján **sápkór, vérszegénység és ideggyengeség** ellen a legkielégítőbb sikerrel alkalmaztatik.

vastartalmu gyomor-liqueurje

ellenben, **gyomornehézség és aranyér** ellen igen ajánlható, amit is a következő urak eléggé bizonyítanak:

Balassa udv. tanácsos és pesti egyet. tanár.
Dr. Heller J. F. tanár, a kórtan-vegyészeti tanintézetnél Bécsben

Kletzinsky V. orsz. törv. vegyész Bécsben
Hauer Iovag cs. k. földtani intézet elnöke.
Schur F. bécsi tanár.

Dr. Kovács) elsőorvosok Pesten.
Dr. Löwy)

Dr. Hirschfeld J a bécsi orvosi kar tagja
Dr. Barth E Offenburghban (Baden udv.)
Dr. Drobner Ed. galliczi vasuti orvos.
Dr. Ehrmann J. Freibergen (Morvaország.) stb.

E kitűnő gyógyszerrel bíró Liqueur-unk **Debreczenben** egyedül csak **Borsos Ferencz** urnak „Klyóhoz” ezimzett gyógyszeráránban kaphatók. — Vidéken pedig: Aradon, Ströbel Ferencznel, Kolozsvárt, Dr. Hincz Györgynél, Maros-Vásárhelyen, Bucher Miksánál, Temesvárt, Pecher J. E.-nél.

Ára a nagyobb palackoknak 2 frt; a kisebbnek 1 frt 35 kr. mindenik fujból.

Elárúsítók arányos hasznot nyerneik.

Főraktár:

Rosenthal H.-nál

Bécs, Praterstrasse 24. sz.

2-7

2889/1865

Pályázati hirdetés.

Szab. kir. Debreczen városban a r. kath. elemi leánytanítónői állomás, — melylyel szabad lakásból, 315 ofrt. évi fizetésből és 4 öl beszállított száraz tűzifa évi illetőségéből álló javadalmak vannak összekötve, — véletlen üresedésbe jövé: mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtanák, felhivatalnak, miszerint tanítónői képességet igazoló oklevéllel s egyéb bizonyítványokkal ellátott kérvényüket, alóírltához, f. évi május 18-dik napjáig beadni annyivalinkább siessenek, mivel a később érkezendő folyamodások nem fognak figyelembe vételai.

Kelt Debreczenben a városi tanácsnak 1865 évi apr. 18-án tartott üléséből.

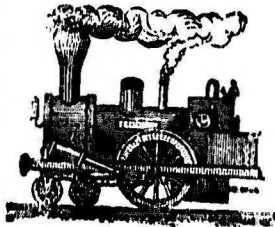
Szóllóssy János m. k. polgármester.

2-3

Eladó ház.

Piacutezár a 2151 szám alatti ház, szabad közből eladó. — Értekezhető ugyanott a háztulajdonossal

3081. szám

Cs. k. szab. tiszavidéki vasut. Hirdetmény.

Az agló díjpótlékának leszállítása 10% -ról 5% -ra.

1865. évi május 1-jétől fogva tovább intézkedés az agló díjpótlék I. és II. osztályú személy-jegyeknél valamint az utópodgyász és nem fuvarkép feladott kocsit, ló és kutya-szállításnál 5% -val fog számítottat; III. osztályú személy-jegyekért pedig csak közönséges menet-díj agló-pótlék nélkül ho fog szedelm. — Bécs 1863, april 21

1-5

Az igazgatóság.

Debreczen 1865. Nyomtatott a városi könyvtársodájában

324.
1865.

Árverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa által közhírré tetetik, miszerint V. t. István és neje Horog Juliánna 2217. szám alatti 8000 aftra becsült házuk, 1 hold 50 öl külső szántóföldével, folyó 1865. május 2, szükség esetére június 3-ik napjának d. u. 3 óráin a helyszínen tartandó nyilvános árverésen bíróilag el fog adatni. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. márczius 8-kán tartott üléséből. 3-3

319.
1865.

Árverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, hogy K. István és neje Albert Erzsébet 3000 aftra becsült 1620. szám alatti házuk 6 hold onodói szántóföldével, folyó 1865. évi május 1, szükség esetében június 1-ső napjának d. u. 3 óráin a helyszínen tartandó nyilvános árverés utján bíróilag el fog adatni. — Az árverési föltételek a telekhivatal irodájában megtekintethetnek. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. évi márczius 8-án tartott üléséből. 3-3

Hirdetés.

Debreczeni bukkott kereskedő Máthé János esdőtömege részére, 10,000 aftr becsértékének fele erejéig lefoglalt nagyrapóteuzai 558-dik számú szilárd anyago, nagyobb részben eseréppel fedett, magában több lakszobákat és más egyéb mellekhelyiségeket foglaló volt háza, onodói 9 hold és 150 öl házutáni földjével együtt, a hitelezői választmány f. hó 11-ről 2-dik szám alatt kelt határozata által árverésen eladandónak nyilvánítottatván: jelen évi május 15-kén délután 3 órakor árverés alá bocsátatlik, mely árverésre a venni kívánkozó az árverési föltételeknek alóírtottnál addig is megtekinthetése és a fentebb említett becsérték 1/10 részének bántapénzül közpénzbe letenni kelletésére figyelmeztetés mellett ezennel meghivatnak. — Kelt Debreczenben 1865. april 12. Nagy Lajos m. k. tömeggodnok

321.
1865

Árverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének, telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, hogy Tornay Ferencznek s nejeinek Bauer Annának, piacutezár 27.167 aftra becsült 1898. szám alatti házuk, külső-földével együtt, folyó 1865 év május 21, szükség esetében július 21-dik napján d. u. 3 órakor, a helyszínen tartandó nyilvános árverés utján bíróilag el fog adatni. — Az árverési föltételek a városi telekhivatal irodájában megtekintet elnek. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. évi márczius 20-kén tartott üléséből. 1-3

1-3